

250 מיליון שקל התכווצו ל-50: לאן נעלם שיפור השירות באוטובוסים

עיתונים בהגשת התוכנית, קיצוצים רוחביים ומחלוקת בין משרדי האוצר והתחבורה מותירים בצד את רוב התוספות שהקצה האוצר לשיפור השירות באוטובוסים • מה נותר מההבטחה הגדולה?

אסף זגריק

בלעדי

50 מיליון שקל בלבד הוקצו בפועל לשיפור השירות באוטובוסים, וזאת למרות שבתקציב 2025 הבטיחו במשרד האוצר 250 מיליון שקל למטרה זו. אם כך, לאן נעלם הכסף? בשבוע האחרון הופצה טיוטת חוק ההסדרים שמגבש משרד האוצר לתקציב 2026. החוק אומנם עוסק לא מעט בתחום התשתיות, אך ממעט לדרון ברפורמות בתחום התחבורה הציבורית ובשירותים שמקבלים הנוסעים.

רפורמה אחת נוגעת להפרדה ולהפרטה של שירותי רכבת ישראל לנוסעים. ואולם, הסברה השוררת בענף היא, כי מדובר ב"עו" ובכנסת רגל ברלת, לרפורמה עתידית שכרע אין היתכנות פוליטית שהיא תעבור.

בינתיים, גם תוצרי התקציב הקודם, של 2025, מתקשים להביא לידי ביטוי שינויים בשירות בתחבורה הציבורית. כך למשל, באותו תקציב שעבר במרץ, הוקצו 250 מיליון שקל לשיפור השירות בתחבורה הציבורית. משרד התחבורה התעכב בהגשת התוכנית, והגיש אותה רק בחודש ספטמבר האחרון למשרד האוצר, ואילו זה הקשה על קבלתה.

ראשית, במסגרת קיצוץ רוחבי שנעשה בתקציב הממשלה, התקציב לשיפור השירות באוטובוסים צנח להיקף של כ-170 מיליון שקל, ומאז נודע לגלובס שמנסים במשרד האוצר לקצץ עוד את התקציב, והצביעו על צורך בקיצוץ רוחבי נוסף של 40 מיליון שקל. מתקציב תוספות השירות, כך שהוא יעמוד על 130 מיליון שקל בלבד. מנגד, באוצר מבקשים ממשרד התחבורה חלופות למקור אחר. בכל אופן, מאז הגשת התוכנית מתנהלים דיונים בין משרדי האוצר והתחבורה, כשבאוצר סבורים שההקצאה צריכה להיות יעילה לקווי ביקוש, משום שמדובר בתוספת לבסיס התקציב, ועל כך יש ויכוח בין משרדי הממשלה. לעומת האוצר יש לבצע קורס להשקעות ותוספות ייעול של קווי ארוכים וחסרי ביקוש. בפועל, חורש וחיזי לפני סוף השנה רק שיעור קטן של התקציב, כ-50 מיליון שקל, עתיד לצאת לפועל.

קיצוץ שני - למרות ההסכמות בעל פה

העומת בין משרד התחבורה ואוצר על תקציב תוספות השירות מעיד על דם רע בין הצדדים. שיתקשו לסכם את תקציב 2026. הרקע הוא בין היתר, שינויים פרסונלים באוצר, והסיכום היה שתוספות השירות יינתנו

אוטובוס בתחנה בבאר שבע
צילום: טלי בונדובסקי

בתמורה להעלאת התעריף בתחבורה הציבורית.

שורת התחבורה מירי רגב חטפה ביקורת ציבורית על העלאת המחירים, לצד הנחות לאוכלוסיות מסוימות, במסגרת רפורמת "צדק תחבורתי" שנכנסה אף היא לאותו תקציב.

ואולם, על פי טענות שמעלים גורמים שונים בממשלה, הסכמה שבעל פה נגעה לכך שגם אם יהיה קיצוץ רוחבי, הוא לא יגיע מתקציב תוספות השירות, והינה כעת מתוכנן כבר קיצוץ שני, לאחר שבאוצר הייתה תחלופה של מנהלים. כאמור, באוצר מפנים את האצבע למשרד התחבורה ומבקשים ממנו לגבש חלופה.

הפרשה הזו מגיעה לאחר תקופה של שנתיים כמעט, שבהן משרדי האוצר והתחבורה הצליחו לשים את סכסוכי העבר בצד, ועברו ביחד בדרך של דילים נקודתיים על סוגיות במחלוקת. כעת, לקראת הדיונים בנושא התקציב, מתגלע פער באמון בין הצדדים, וזאת לאחר שבמשרד התחבורה שמעו מהתקשורת על כוונת האוצר להפריט את פעילות רכבת ישראל. תוספות שירות אינן הכלי היחיד לשיפור התחבורה הציבורית, אבל הן בוודאי מסייעות לכך. במשרד האוצר סבורים שצריך לייעל את הקוויים הקיימים, ותקציב הסובסידיה מטעם המדינה לתחבורה הציבורית כבר הגיעה ל-16 מיליארד שקל.

בכל אופן, מאז כהונת הממשלה הנוכחית כמעט לא ניתנו תקציבים לתגבור השירות, והמעט שניתן גם הוא עומד בפני קיצוצים. מדובר גם בתקציב רגיש לראשי רשויות מקומיות, שבאים בדרישות למשרד התחבורה להוסיף קוויים, ואילו הוא לא מצליח להיענות לבקשות הרבות. משרד התחבורה נמסר, כי "המשרד הגיש למשרד האוצר את כל המסמכים הנדרשים לצורך ביצוע תוספות השירות, ובימים הקרובים ישמח לדרון בכל הצעה".

במסגרת קיצוץ רוחבי בתקציב הממשלה, התקציב לשיפור השירות באוטובוסים צנח ל-170 מיליון שקל, ומאז נודע לגלובס, מנסים באוצר לבצע בו קיצוץ נוסף של 40 מיליון שקל

צפויה להתקבל מקדמה על סך כ-50 מיליון שקל, שתאפשר את תחילתו של היישום בשטח".

"מחשיכים לפעול חול משרד האוצר"

"עם זאת", אומרים במשרד התחבורה "מתוך התקציב המקורי של תוספות השירות, בהיקף של 250 מיליון שקלים, קוצץ (פלאט) סכום של כ-80 מיליון שקל, וכמו כן, במקביל קיימת דרישה נוספת של כ-42 מיליון שקל. המשמעות היא צמצום בהיקף תוספות השירות שתוכננו, אך המשרד ממשיך לפעול מול משרד האוצר להשגת התקציב הנדרש לשיפור והרחבת התחבורה הציבורית לטובת כלל הנוסעים".

מהאוצר נמסר, כי "גורמי המקצוע במשרדי האוצר והתחבורה עורכים עבודת מטה לגיבוש תבחינים להקצאת תוספות השירות, כך שאלו יוקצו עבור הקוויים שדרושים תגבור בשל עומסי נוסעים, באופן שיבטיח כי משאבי ציבור ישרתו כמות רחבה ככל הניתן של נוסעים בתחבורה הציבורית. לעניין הקיצוצים הרוחביים, בהתאם להחלטת הממשלה הוחל קיצוץ רוחבי בכלל משרדי הממשלה, ועל כך משרד התחבורה נדרש לגבש הצעות למקור בתאם לסדר העדיפויות של המשרד. האוצר ישמח לדרון בכל הצעה".

הצעד של ארדואן נגד ישראל: איסור משלוחי מוצרים עם כיתוב בעברית

בלעדי

הפסקת האש לא שינתה את המדיניות של טורקיה כלפי ישראל, וזאת הועם על המלחמה בעזה והפגיעה בירידיה, התמאס, הסיט הנשיא רג'פ טאיפ ארדואן להתעקשות ירושלים שלא לאפשר כניסת כוחות טורקיים לעזה. עתה, נודע לגלובס מפי שני גורמים עסקיים ישראליים, נוסף על כל הפעולות שנקטו באנקרה נגד ישראל - בנמלים החלו גם להגביל משלוחים של סחורות עם כיתובים בעברית. זוהי שיטה חדשה, שבאמצעותה מנסה המשרד באנקרה להפחית אף יותר את היקף הסחורות הטורקיות שמגיעות לישראל.

ברוב המוחלט של המקרים מדובר במוצרי מזון, שבעקבות אמברגו הסחר שהוטל במאי אשתקד, ונחשף בגלובס, לא יכולים להיות משולחים לישראל. לכן, המשלוחים מתבצעים בשיטה של שטעון למדינות האזור. במקרה הירדני, לדוגמה, סחורות מגיעות לממלכה ההאשמית דרך נמל חיפה כדבר שבשגרה. הן נכנסות דרך ישראל, אבל רגולטורית לא נחשבות ככאלו שעברו במדינה.

הרבר מאפשר פרצה שבתחילתה יבואן ירדני מבצע, לכאורה, הומנה מטורקיה, שמגיעה לחיפה. בנמל, מבצעים העברת בעלות - והסחורה נשארת בישראל. בה בעת, באותו שטעון, מובילים את הסחורה למדינה שלישית, למשל מצרים, יוון או סלובניה, שם מחליפים את שטרי המטען, מעמיסים את הסחורה לאונייה אחרת - ומובילים אותה לישראל.

"טראמפ דוחף להתקרבות"

"זהו אינו אירוע דרמטי במיוחד, משום שלא מדובר בחלק הארי של הסחורות שמגיעות מטורקיה", אומר לגלובס איש עסקים ישראלי בכיר. "אומנם לא צפויה נורמליזציה מלאה בין המדינות בטווח הזמן המיידי, אבל ממשל טראמפ דוחף להתקרבות. על כן, להערכתי, כבר בתוך כחודש יכול להתרחש צעד בונה אמון ראשון, של השבת הסחר בין המדינות".

חלק מהוטי מהמהלך יירדש להיות קשור גם לנושא הספנות. כפי שנחשף בגלובס, באוגוסט החלו הטורקים לאסור על אוניות צים לעגון במדינה, כחלק ממהלך בעל מראית עין רחבה יותר של איסור טיפול בספינות "בעלות ישראלית".

בצל הסיטואציה הזו, ארדואן ממשיך בסיכול ממוקד של כל מי שמהווה איום פוליטי עבורו. זה החל עם ראש עיריית איסטנבול, אקרים אימאמאולי, במרץ במסגרת הליך המצאת תיקים נגדו שנמשך גם היום, וצפוי לעבור בעתיד הקרוב לאיום הפוליטי הבא מצד האופוזיציה: ראש עיריית אנקרה מנסור יבאש.

אל האתגרים הפוליטיים של נשיא טורקיה מתווספת סוגיית עזה. הנושא הפלסטיני חשוב מאוד בפוליטיקה הטורקית ככלל, ובבסיס קהל המצביעים של ארדואן. בצל זאת ישנה ההתעקשות הישראלית כי טורקיה - אחת משתי מנהיגות ציר האחים המוסלמים עם קטאר - לא תשלח חיילים לכוח הרבי לאומי ברצועת עזה. התובע הכללי של איסטנבול, אותו מוסר שאמון על סגירת החשבונית הפוליטיים של ארדואן, פתח ביום שישי צווי מעצר בגין "רצח עם" נגד 37 בכירים ישראלים, ובמיוחד ראש הממשלה בנימין נתניהו.

במהלך ביקורו בווינגטון אמר שר החוץ הטורקי, כי הטיפול בטיטות הפסקת האש במעצת הביטחון של האו"ם הוא "חשוב ביותר", ולדבריו שורת גורמים שמעורבים בתהליך רואים בהחלטה שכזו צעד נחוץ ליישום מספר הבאים. "טורקיה, אנחנו רואים זאת כעדיפות מספר אחת להבטיח שכל תוכנית השלום ייושמו באופן שיועיל לכולם", אמר פידאן.

דין שמואל אלמט

רג'פ טאיפ ארדואן, נשיא טורקיה
צילום: AP
Achmad Ibrahim